

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1930 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial med förslag till ändrad lydelse av § 60 riksdagsordningen.

I § 60:2 riksdagsordningen stadgas bl. a., att, då votering skall äga rum, voteringsproposition jämte kontraposition skall författas, justeras och *anslås*. Bestämmelsen om anslag av voteringsproposition var tydligen motiverad, så länge voteringen inom riksdagens kamrar var slutet, i det att de röstande då, vid rösternas avgivning, hade tillfälle att framför talmansbordet taga del av propositionens innehåll. Sedan öppen omröstning införts genom grundlagsändring år 1925 torde däremot bestämmelsen i fråga vara överflödig, ty ledamöterna skola — med undantag för dem, som vid rösträkning skola taga plats vid talmansbordet för att föra anteckning över omröstningen — vid omröstningen kvarstanna å sina platser; anslaget av voteringspropositionen ersättes i själva verket av det förnyade uppläsande av densamma, som enligt § 11 i Reglementariska föreskrifter för riksdagen skall äga rum efter justeringen. Utskottet finner sig därför böra föreslå en sådan ändring i § 60:2 riksdagsordningen, att bestämmelsen om anslag av voteringspropositionen ersättes med ett stadgande om den justerade propositionens uppläsande. Härigenom uppnås tillika överensstämmelse mellan bestämmelserna om omröstning i § 60 riksdagsordningen och § 11 i Reglementariska föreskrifter för riksdagen. Att voteringsproposition jämväl enligt den föreslagna bestämmelsen måste *skriftligen* avfattas, framgår tydligt av stadgandet om dess uppläsande. I de fall, då slutet votering enligt § 60:3 fortfarande skall äga rum, bör anslag fortfarande ske; en mindre textmodifikation i mom. 3 blir härav nödvändig.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen ville såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande:

Förslag till ändrad lydelse av § 60 riksdagsordningen.

§ 60.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

1. När ärende skall slutligen av-
göras, böra därtill hörande handlingar | 1. När ärende skall slutligen av-
göras, böra därtill hörande handlingar |
|---|---|

Nuvarande lydelse:

uppläsas, så framt någon kammarens ledamot sådant äskar. Ej må något mål, däri överläggning ägt rum, till slutligt avgörande företagas, förrän kammaren på talmannens hemställan förklarar överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bliva föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivt under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Propositionen skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; en var i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voterat skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *anslås*, samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägga talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt

Föreslagen lydelse:

uppläsas, så fram någon kammarens ledamot sådant äskar. Ej må något mål, däri överläggning ägt rum, till slutligt avgörande företagas, förrän kammaren på talmannens hemställan förklarar överläggningen slutad.

2. Därefter bör, utom i de fall, mom. 3 upptager, proposition framställas i den ordning, här nedan i detta mom. stadgas. Kan fråga bliva föremål för bifall eller avslag, bör talmans första proposition lyda på bifall. Om denna besvaras med nej, och anmärkningar i saken blivt under överläggningen gjorda, bör den följande propositionen i enlighet med dem uppställas. Innefattar ett förslag flera delar, som ej lämpligen kunna i ett sammanhang avgöras, bör särskild proposition å vardera delen framställas i enahanda ordning, som nu är föreskriven. — Propositionen skall alltid endast med ja eller nej besvaras, och talmannen tillkännagive sin uppfattning av det svar, som lämnats, varvid skall bero, såvida ej votering begäres, vilken då ej må vägras; en var i övrigt obetaget att låta sin särskilda mening i protokollet antecknas. Ingen må försöka att beslutet genom ny överläggning uppriva. — Då voterat skall, bör voteringsproposition jämte tydlig kontraposition genast författas, justeras och *uppläsas*, samt omröstningen strax därefter verkställas; men ej må proposition göras, om votering skall äga rum, ej heller någon omröstning därom tillåtas. Omröstningen skall ske öppet. Befinnas de avgivna rösterna lika delade, nedlägga talmannen i en därtill avsedd rösturna en ja-sedel och en nej-sedel, båda lika till storlek och utseende, tryckta och omärkta samt var

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

var för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i tredje punkten av 52 § i denna riksdagsordning förmäles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs, och bör, sedan nämnda propositioner anslagits, omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnen, bör den avlagda sedeln oppbruten genast förstöras.

för sig slutna och hoprullade, och avgöres då omröstningens utgång genom den sedel, som en av kammarens ledamöter på anmodan av talmannen upptager ur rösturnan.

3. Fråga, varom i första punkten av 110 § regeringsformen eller i 32 § 2 mom. eller i tredje punkten av 52 § i denna riksdagsordning förmäles, skall alltid avgöras genom votering. I ty fall gälle angående voteringsproposition jämte kontraposition vad i nästföregående mom. sägs; dock bör justerad proposition anslås och därefter omröstning genast äga rum. Sådan omröstning skall alltid ske med tryckta och omärkta, enkla, slutna och hoprullade sedlar, och bör, till undvikande av lika röstetal för ja och nej, i mål, där blott enkel pluralitet erfordras, talmannen vid varje omröstning före sedlarnas uppräknings en bland dem uttaga och genast förseglad avlägga. Om vid sammanräknandet av de övriga sedlarna rösterna befinnas lika delade, skall den förseglade sedeln öppnas och avgöra beslutet. Är pluralitet redan vunnen, bör den avlagda sedeln oppbruten genast förstöras.

Stockholm den 4 mars 1930.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Sävström, Strömberg*, David Bergström, Thulin*, Stendahl*, G. W. Hansson, Hellberg, K. J. Ekman, Vennerström, Sundberg, Engberg, Gustafson i Kasenberg, Jansson i Edsbäcken, Borg, Persson i Trängen*, Pehrsson i Göteborg, Andersson i Igelboda, Holmström och Björck i Kristianstad.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *Engberg*.

2) av herr *Pehrsson* i Göteborg, som anförde:

Enligt riksdagsordningen § 38:1 tillkommer det konstitutionsutskottet »att granska rikets grundlagar — — — samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa».

Föreliggande förslag till grundlagsändring — och därmed jämförliga, där de icke äro inordnade i ett större sammanhang — synes mig visserligen höra till de ändringar, som äro »möjliga att verkställa» men som dock äro av så högst underordnad betydelse, att de icke kunna betraktas som »högst nödiga eller nyttiga» i anförda grundlagsbestämmelses mening och därför icke böra föranleda, att konstitutionsutskottet begagnar sin initiativrätt.